

גליון שבועי למבקשי התרופה והעצה לעובדא
למעשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

עלי מרפא
שער הגיליון
יון הונגרי
למעשה
בני היכלא

נפלאים מעשיך
וחשך אמת ארצה
צויר לברכה
עבודת התפילה
סידורים באישור הצנזורה

התורה הזמנית:

דרכי נועם
הסתכלות בשכל שבכל דבר
פנינים מהלימוד היומי בלקו"מ ולקו"ה
לדעת מכוון
למצוא אור בתוך הלילה
נקודות חינוך מתג הסוכות
הנער שנמשך לדברים לא טובים
דיני משיב רוחו, שבת ערב ר"ח, סכר
הלכה מטוקה

קשר או שקר

כל הטעויות שהיו בהיסטוריה, לא הגיעו מתוך רצון לשקר אלא דווקא מתוך מחשבה על האמת.

הקדושים - מלאים בלשונות חריפים ונוראים על הרבה מאד דברים. כל שצריך הוא - לצטט את הפסוק או המאמר המסוים, בדיוק בזמן-הלא-נכון, והאדם כבר מרגיש רשע בעיני עצמו, ועלול לכל חטא ונפילה, כי הרי לפי ה'אמת' הוא כבר ממילא רשע וחסר תקוה.

מה אם כן יכול להיות הכיוון והיעד? לא ה'אמת' לבדה, אלא ההיפך משקר. וההיפך משקר הוא

השקר אין לו שום בעיה עם אמת, אדרבה הוא עושה בה הרבה שימוש. יש לו כן בעיה גדולה מאד עם קשר.

'קשר'. השקר אין לו שום בעיה עם אמת, אדרבה הוא עושה בה הרבה שימוש. יש לו כן בעיה גדולה מאד עם קשר. שקר כל עניינו פירוד, רוע, וריחוק. קשר הוא הדבר הכי שנוא עליו, ולכן הקשר הוא ורק הוא האמת האמתית.

האמת לאמתית

ה' יתברך השליך אמת ארצה וברא את העולם. הוא לא מצפה מאתנו לא לטעות, הוא כן מצפה מאתנו לרצות. תנועה של יהודי היא תנועה של חיפוש רצון והשתוקקות, תמיד עם העיניים למעלה, מחפש את המנהיג לבירה ואיך להתחבר ולהתחבק אתו.

זה כל מה שצריך, כי אם יש לך את זה - גם אם תטעה בדרך, תגיע ליעד. מי שמכוון כביכול אל ה'אמת' בלבד, יכול באמצעותה להתרחק מאד מעצמו, מהמשפחה והחברים, ובעיקר מה' יתברך. הדרך שלו תהיה אמנם מאד 'מדויקת' אבל תכוון אותו לכביש ללא מוצא, מלא קוצים וברקנים. לא כן מי שמכוון אל הקשר, ייתכן שהדרך שלו לא תהיה כל כך מדויקת, והוא יעשה טעויות, אבל תמיד תמיד הוא יחזור למקום הנכון. כי יש בידו את היכולת לחוש בין נכון לבין טעות, בין עיקר לבין טפל, ובין חיבור לפירוד.

אחר שמע בת קול: "שובו בנים שובבים חוץ מאחר". זו הייתה 'אמת' אבל היא הרחיקה אותו, לנצח. אילו היה דבק ב'קשר', היה משליך את אותה אמת ארצה, ואומר: אין לי לאן ללכת, והיה נשאר קרוב, לנצח. וכך על כל יהודי לעשות: לפעמים להתעלם מהאמת ולדבוק בקשר, זו הדרך היחידה להגיע לאמת. (ליקו"ה רביית הלכה ה')

פרשת בראשית נושאת בתוכה רוח של התחדשות. העולם נברא מחדש, מתחילים שנה חדשה, ומתחילים את התורה מחדש. בעקבות כך, מתעורר מן הסתם בתוך הלב רצון להתחלה חדשה, נקיה וטובה.

כשיוצאים לדרך חדשה, צריך להחליט מהו היעד, ולהתכוון לשם. אם אין יעד, אין דרך. אולי טיול ואולי הרפתקה ריקנית ואף מסוכנת. כאשר אנו מתחילים את השנה ויוצאים לדרך, עלינו לשאול את עצמנו: מה היעד?

התשובה ההגיונית לכך אמורה להיות: אמת. אף אחד אינו רוצה לחיות בשקר ולבזבז את חייו למען מטרה שאינה אמתית. האמת אמורה להיות הנחת היסוד לכל פסיעה, לכל כיוון, לכל דרך ולכל תכנית. לכאורה, אבל לא.

כאשר ה' יתברך ברא את העולם, הוא התייעץ עם המלאכים ועם כמה מהממידות האם כדאי לברוא אותו. אחת מהממידות היא מדת האמת, וכשהיא נשאלה האם לברוא את העולם התשובה הייתה: לא, הרי זה עולם מלא בשקרים. כתגובה לכך, בורא העולם נטל את האמת והשליך אותה לארץ. (ב"ר ח,ה)

בריאת העולם יכולה הייתה להתרחש כביכול רק באמצעות השלכת האמת לארץ. וזה אומר, שכל אחד שרוצה להצליח בדרכו ובעולמו, עליו לפעמים להתעלם מהאמת ולהשליך אותה ארצה. האמנם?!

ה'אמת' של השקר

אכן, האמת היא דבר מסוכן. הרי אין מישהו בעולם שאינו דובר אמת... לא היה ולא יהיה אדם שיכריז על עצמו שהוא בוחר בשקר, והוא משווק שקר. כולם רוצים אמת, מתכוונים רק לאמת, משווקים את האמת, ומסרתם היא לחזק את האמת. כולם. אם כן, מי שרק יחפש 'אמת', יוכל להגיע לכל הטעויות בעולם.

יתירה מזו, הכלי שהשקר משתמש בו הכי הרבה - הוא כמובן ה'אמת'... כל הטעויות שהיו בהיסטוריה, לא הגיעו מתוך רצון לשקר אלא דווקא מתוך מחשבה על האמת. במיוחד בולט הדבר אצל יהודים יקרים, שמאמינים בתורת אמת, ורוצים בכל לב לקיים אותה; שם יש ל'שקר' עבודה קלה מאד: הוא רק צריך לצטט כמה ציטוטים 'אמיתיים' מתוך אותה 'תורת אמת', וזהו.

באמצעות אותה 'אמת', השקר מפיל ושובר אנשים. הרי הפסוקים, מאמרי חז"ל, והספרים

עלי מרפא

רבי נתן מדבר אליך!

נפלאים מעשיך

ב"ה יום א' חשוון תקצ"ה:

אֶהוּבִי בְּנֵי חֲבִיבִי, בְּרַךְ עוֹשֵׂה חֲדָשׁוֹת
בְּכָל עֵת, וְיָמִי שְׁמֵשִׁים לִבִּי יוֹכֵל לְרֹאוֹת בְּכָל יוֹם
וּבְכָל עֵת חֲדָשׁוֹת וְנִפְלְאוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ
הַמְּחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית,
כִּי כְּמֹה טוֹלָדִים בְּכָל יוֹם, וְכְמֹה דְּבָרִים נִפְלְאִים
נִתְחַדָּשִׁים בְּכָל יוֹם, קִצְתָם אֲנִי רוֹאֶה בְּעֵינַי, וְהַרְבֵּה נִפְלְאִים מֵאֵתָּה, וְהַרְבֵּה נִעֲשִׂים בְּעֵינֵינוּ
אֲתוֹרוֹת, וְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת
לְבָדוֹ בְּכָל עֵת, וְהַכֹּל לְמַעַן שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, לְגִלּוֹת
שְׁמוֹ וְאֶלְקוּתוֹ לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, לְמַעַן סִפֵּר שְׁמוֹ
בְּכָל הָאָרֶץ.

מֶה אֲמַר לָךְ בְּנֵי חֲבִיבִי יְדִיד נַפְשִׁי וְלִבִּי, כָּל מֶה
שְׁעָבִיר בְּחַדָּשׁ הַזֶּה לִמִּי מַעֲשֵׂה תְּמִידִת דִּעְתָּנִי,
כִּי הִיא רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעֵשֶׂת יָמֵי תְּשׁוּבָה וְיוֹם
כְּפָאִים וְאַרְבַּעַה יָמִים שְׁבִין יוֹם כְּפָאִים לְסִנּוּת
וְסִפּוֹת וְהוֹשָׁעָנָא רַבָּא וְשְׁמִינִי עֲצֻרָת וְשְׁמִינִי
תוֹרָה וְהַיָּמִים שְׁאֵתְרִיָּהם כִּי הוּא יָרַח הָאֵתְרִיָּהם
שְׁאֵתְרִיָּהם וְחֻזַּק בְּמִצְוֹת הַרְבֵּה, וְהוּא בְּכָל יוֹם
עִם קוֹדֶשׁ, אֲבָל מֶה שְׁנַעֲשֵׂה אֲצִל כָּל אֶחָד
בְּפִרְט אֲצִלְנוּ בְּחַדָּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְהַתּוֹרָא הַזֶּה,
אִי אֶמְשֵׁר לְשַׁעַר וְלִבָּא... בְּכָל פֶּעַם נִדְמָה
שְׁעָתֵינוּ אִי אֶמְשֵׁר לְשַׁמּוֹחַ וְלֹא לְדַבֵּר שׁוֹם דְּבָר
כָּלל, וְאִי עַל כֵּן כִּי חֲסִידוֹ גָּבֵר עָלֵינוּ וְאֶמְתָּה ה'
לְעוֹלָם, וְנִכְנֵי לְדַבֵּר הַרְבֵּה בְּנִפְלְאוֹת הַדְּוָשִׁי תוֹרָה
הַמְּחַיֵּינִי נְשִׁמוֹת לְנֶפֶשׁ. נָתַן מִבְּרַסְלָב

חק ולא יעבור

יום	יום לחדש	ליקוטי מוהר"ן קמא	ליקוטי הלכות רבי	משנה ברורה ר"ח	דף היומי במוצאות	ליקוטי תפילות
שבת	כס	נז.	י	קא.	כב	רבה רבו
א	ל	נז.	יא	קא.	כג	רבה רבח
ב	א	נח.	יב	קב.	כד	רבה רב
ג	ב	נח.	יג	קב.	כה	רבה רלב
ד	ג	נט.	יד	קג.	כו	רבה רלד
ה	ד	נט.	טו	קג.	כז	רבה רלו
ו	ה	ס.	טז	קה.	כח	רבה רלז

התורה הזמנית: ליקוטי מוהר"ן היא תורה א' - ע"ד

עיון

ציור לברכה

רבי נתן מביא בשם השל"ה הק' 'אין רגע בלא פגע'. והיה מוהרנ"ת רגיל להוסיף שכמו כן צריך לקיים 'אין רגע בלא פגע' בלא תפילה, מלשון 'ויפגע במקום'.

השי"ת הרי עוזר ועושה עמנו חסדים גדולים, צריך לראות לא להיות כפוי טובה, הוא עושה לך כאלה חסדים, תן לו גם משהו..

יש לשון בפרקי אבות 'הרוצה ללוות יבא וילוו', אתה רוצה ללוות? אני אלווה לך, אבל מה, 'הגבאים מחזירין תדיר בכל יום', משלמים, מחזירים, צריך להחזיר את זה! הללו לך? אז תחזיר!

ה' יעזור שלא נתעקש, רק נשלם ונחזיר את ההלוואות.

תחטפו! תחטפו! תחטפו! עוד פרק תהלים, עוד משנה במשניות, עוד דיבור להשי"ת, תחטפו!

כל זה מתווסף על הבגד שאתה מכין לך לעוה"ב. כל דבר שאתה עושה, משהו, מכניסים את זה שם לתוך הבגד שלך.

שם לא לוקחים כלום מאף אחד, שם למעלה, נמצאים אנשים כשרים. שם יושב 'רואה חשבון' טוב.

משל למה הדבר דומה, בבית המקדש בזמן שלמה המלך היה עץ של זהב ליד ההיכל, וכל אחד שהיה תורם קצת זהב, היו מניחים את זה על הענפים.

כך זה גם לגבינו. מה שיש לך, תזרוק פנימה, וזה כבר נמצא שם, ומתווסף מיד לבגד שלך! - - -

האדם צריך לצרף את האותיות בעצמו, כי מלמעלה - אומר רבינו בתורה ל"ו - יורד אור, אבל האור אינו מצויר.

נותנים לפעמים לאדם כח זכרון, צריך הוא להשתדל לצייר את הזכרון שיזכור את התכלית. או למשל נותנים לאדם כח טוב של כתיבה או של דיבור, נותנים לו כוחות ודברים, אבל על מה לצל את הכוחות? זה אתה צריך כבר לצייר לבד!

את זה צריך לדבר לפני השי"ת: 'רבונו של עולם, נתתי לי את הכל, יש לי פה, עיניים, אזניים, יש לי הכל, תעזור לי שאשתדל לצייר את הכל לטובה'.

נצור לשונך הלכות לשון הרע

עצה חשובה להנצל מאיסור לשון הרע ורכילות, היא לקיים מצות עשה 'בצדק תשפוט עמיתך', לדון את האדם לכף זכות במחשבתו, כי מי שרגיל לדון את האדם לכף זכות במחשבתו, לא יספר מעשי חבריו לגנותו, כיון שלא חשב המעשה למעשה רע. יסוד לימוד זכות לחפש במחשבתו איך נדמה לחוטא שמה שהוא עשה אינו נגד רצון השי"ת, דהיינו ששכח את האיסור, או שלא ידע חומרתו, ונדמה לו שזו רק מדת חסידות וכדו'. או שטעה במציאות והחליף חפץ מותר בחפץ אסור.

אבל חיפוש הסיבות שגורמו לו לחטוא, כגון שיצרו התגבר עליו, זו איננה לימוד זכות כלל, כי זה כל עבודת האדם להתגבר על יצרו. כלל גדול בענין לימוד זכות, הוא שמעמידים את האדם על חזקת כשרות, שמניחים הנחה פשוטה שאדם השומר תורה ומצוות לא יעבור על רצון השי"ת במזיד, כמו שאנחנו בטוחים שצדיק כמו החפץ חיים, לא יעשה כן. (קיצור הל' לשה"ר פ"ה סעיף א,ב)

על ידי שלום -

באים בשורות טובות:

(כפר המידות, שלום ה')

חשיבות התפילה במשנת רביד"ל [א]

ואילו היה מתחזק להאמין כמה יקר כל דיבור של תפילה שעולה עד למעלה ממילא לא היה מזלזל בתפילה. וכל עיקר החיזוק שרביד"ל מאיר בנו בענין התפילה הוא לא רק להודיע לנו עד כמה צריך להתאמץ בתפילה, אלא בעיקר מאיר בנו שנדע ונבין עד כמה התפילה עומדת ברומו של עולם, וכמה יחידים ותיקונים נוראים נעשים למעלה, וכפי האמונה בצדיק וההתקשרות אליו מקבלים קצת השגה מהו 'רומו של עולם' וממילא אין מזלזלים בתפילה.

עיקר הגלות שחפצים לפטור את התפילה מעליהם

אפילו שאין לנו כיום נבואה ממש, אבל יש עדיין בחינה של השפעת נבואה בעולם, שהוא רוח של הרגשה רוחנית כפי שמושפע בבתי מדרשם של הצדיקי אמת. וכשזוכים להרגיש קצת מהשפעת רוח נבואה זו, אזי נגאלת התפילה ונפדית מידי הקליפות. כי התפילה היא גבוהה מאוד מאוד, ובני אדם מזלזלים בהם, שתיכף כשנעמדים להתפלל כבר חפצים לפטור התפילה מעליהם, אבל כשזוכים להרגיש קצת מהשפעת הנבואה אזי תיכף נגאל התפילה מגלותה. (ליקו"מ סי' א' תנינא).

ולכן, אף שפעמים אין לאדם כח להתאמץ בתפילה, לכל הפחות ישתדל שלא לחשוב מחשבות אימתי יסתיים התפילה כאילו רוצה לפטור התפילה, אלא יחזק עצמו לשבת בביכ"ס ולהאמין שנעשה כאן דבר גדול, אף שבפועל אינו מכניס כוחות בתפילה זו..

ענין רביד"ל להחזיר דרך הבעש"ט בעבודת התפילה

רביד"ל סיפר למוהרנ"ת, שכאשר נכנס לדור בברסלב, עמד פעם בפתח בית המדרש, והוכיח את העולם על כך שאין מתפללים כראוי, ואין שומעים מאף אחד שום המחאת כף, ואז גילה תורה מ"ד מענין מחיאת כפיים בתפילה. ומזה הבינו שרצונו היה להחזיר העטרה ליושנה, שיחזרו להתעורר להתפלל בכוונה והתלהבות ובכח גדול כמו החסידים שהיו בימי הבעש"ט ותלמידיו הקדושים, כי אז כבר התחילו החסידים להתקור, ורביד"ל יגע וטרח הרבה לתקן להחזיר העטרה ליושנה, (חיי מוהר"ן ע"ח).

מהמחלוקת שיש על רביד"ל מובן כמה התפילה היתה חשובה בעיניו

רביד"ל אמר שסיבת המחלוקת שחולקים עליו הוא מחמת שכל עסקו הוא תפילה, כי בזה היה מרבה מאוד לדבר עם אנשיו. ועל כן בני אדם מזלזלין בו ומבזין אותו וחולקים עליו, כי התפילה היא דבר שעומד ברומו של עולם, וחז"ל אמרו (ברכות ו:) שהתפילה היא דבר שעומד ברומו של עולם ובני אדם מלזלזין בה כמ"ש 'כרום זלת לבני אדם', וכיון שמזלזלים בתפילה ממילא חולקים ומזלזלים בו, (ליקו"מ תנינא צ"ג).

עיקר ההסתרה על התפילה שאין מבינים מהו 'רומו של עולם'

כי הזלזול בתפילה הוא זה בעצמו שאין מבינים ומשיגים שהתפילה של האדם הפשוט מגיע ועולה עד 'רומו של עולם',

הליכות

שיחות ומנהגים

קיומת חצות

מאליז' לא שָׁעוֹן וְאִינוֹ צָרִיךְ לְשׁוֹם הַשְׁתַּדְּלוּת וְגוֹרֵם שֶׁיִּקְרָא, אֲלָא מִתְּעוֹרֵר מֵאֲלִי, אֵף לְרֹב הַקּוֹר הַנּוֹרָא שֶׁבַּחוּן. וְזוֹכִים לָזֶה עַל יְדֵי רֹב הַקְּדוּשָׁה וְהַטְהָרָה וְהַתְּקֵנָה, וְכִמוֹ שֶׁרָאִינוּ רַבִּים מֵהַצַּדִּיקִים וְיִמָּאנִ"שׁ הַגְּדוֹלִים כְּרָאֵבֶ"ן וְר' אֶהְרֹן קֵיבֶלִיטְשֶׁר וְעוֹד רַבִּים, שֶׁהָיוּ מִתְּעוֹרְרִים מִדִּי לִלְלָה בְּנִקְדוּת חֲצוֹת מִפְּשֵׁי לֵאל שְׁעוֹן, כִּי לְרֹב עֲנִיתָם גַּם שְׁעוֹן מִתְּעוֹרֵר לֹא הָיָה לָהֶם, וְלֹא עֲצָרָם גֶּשֶׁם וְשֶׁלֹּג וְשִׁטָּה מִיָּעָה, לְרֹב הַרְגָּשָׁתָם הַקְּדוּשָׁה וְהַטְהָרָה, בְּמַעֲלֵת הַקִּיּוּמָה בְּחֲצוֹת לִלְלָה לְעִבּוֹד אֶז אֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרָךְ.

פֶּעַם הַתְּנוּכָה אָחָד מֵאֲנִ"שׁ עִם רָאֵבֶ"ן נִגְנָע לְעֵנֶן קִיּוּמָה חֲצוֹת שֶׁאִמְרוּ הֵלֵךְ שִׁיתָר כְּכֹן לְקוֹם וְיִתֵּר מוֹקְדִם לְפָנֹת בּוֹקֵר, וְלִהְיוֹת נִעוֹר עַד לְאַחַר הַתְּפִלָּה מְלָקִים בְּחֲצוֹת וְלַחֲזוֹר לִישׁוֹן וְלָקוֹם שֵׁנִית לְתַפְלָה, וְלֹא הִסְפִּים לְדַעֲתוֹ בְּשׂוֹם אֶפֶן.

שי"ק - חלק ד נצט

דרכי נועם

חיפוש אור הצדיק בתורתו הקדושה

ביאורים על לקוטי מוהר"ן ח"א סי' א' מאמר ב'

ע"פ שיעורי הגה"ח ר' ניסן דוד קיוואק שליט"א

תורה א מאמר ב

כִּי אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי צָרִיךְ תָּמִיד לְהַסְתַּכֵּל בְּהַשְׁכָּל הַפְּנִימִי שֶׁל כָּל דָּבָר בְּעוֹלָם, לְרַאוֹת בּוֹ אֶת הַחַיּוּת הַפְּנִימִית שֶׁמֵּחִיָּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ דְּבַר זֶה, וְשֶׁלֹּא אוֹתוֹ לַעֲסוֹק בּוֹ כְּדִי לְהַשְׁלִים אֶת תִּיקוּנוֹ (לִיקוּן) הַפְּקֻדוֹן ד' יג' יט), וְלִקְשֹׁר עֲצָמוֹ אֶל הַחֻקִּים הָאֱלֹהִיתִים וְהַשְׁכָּל הַזֶּה שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר.

ביאורים

ההסתכלות בשכל שבכל דבר

עבודת האדם היא לדבק את מחשבתו בשכל הפנימי שבכל דבר ובכל דיבור ומעשה, הן בדברי הרשות והן בדברי מצוה, להסתכל ביחודים והשעשועים העולים ממנו לפני השי"ת.

ענין השכל שבכל דבר מבואר בליקוטי הלכות (עיין הלכות ברכת הפירות א ב, גילוח ד, פקדון ד ועוד) ובביאור הליקוטים (אות ל) שהוא להסתכל בפנימיות כל דבר שהוא עושה, כגון כשמוקיים איזה מצוה לא יסתכל רק על עצם מעשה המצוה - איך לצאת ידי חובתו בשלמות דקדוקי ההלכה, אלא גם יסתכל בשכל הפנימי שיש במצוה זו, בשעשועים שהוא מעורר למעלה, בנחת רוח העולה מכל דיבור של תורה ותפילה, מכל מחשבה ומעשה שבקדושה, בכל התגברות שמתגבר על יצרו יסתכל בנחת רוח העולה למעלה. וכן בדברי הרשות לא יעשה אותם סתם וכל שכן שלא ילך אחר תאוות לבו, אלא ידע שבכל מעשה רשות שהוא עושה באמונה הוא מעלה חיות נוראה למעלה, ובפרט כשהוא מדבק את מחשבתו בחיות שהשי"ת מחיה את אותו הדבר.

כי הנה ידוע שבכל דבר יש חיות אלוהית המחיה אותו, וכדי לברר ולהעלות אותה לשרשה מזמין השי"ת לאדם את אותו העסק והחפץ שבו גנוז נצוץ זה השייך לשורש נשמתו והגיע העת לברר, ואם עוסק בקדושה לפי מדרגתו על ידי זה מברר אותו, וכל מה שנעשה עם האדם בעולם, בין ברוחניות ובין בגשמיות, בין בגוף ובין בנפש, כל מיני הרגשות של חיות והתלהבות או רפיון ידיים וחלישות הדעת, מצבים של הרחבה ושל דוחק בבית ובחוץ, מעצמו ומאחרים, הכל הוא לפי הנצוצות הק' שהוא צריך לברר באותו הזמן.

[עיין ענין זה בעץ חיים (לט, ג) ועוד, בעש"ט (בראשית מח - נא) על הפסוק "לעולם ה' דברך ניצב בשמים" ועוד, וז"ל בליקו"ה (הל' ברכת הפירות א) 'כִּי פֶתַח רִבְנוֹ נ"י (ליקו"מ נד) שֶׁהָשֵׁם יִתְבָּרַךְ מְזַמֵּן לְכָל אָדָם בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה לְהַעֲלוֹת נִיצוּצוֹת לְפִי חֻלְקֵי נֶפֶשׁ רוּחַ נִשְׁמָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵז, וְהֵנָּה בְּהַדְבָּרִים הַנֶּאֱכָלִים שֶׁם מְלַבְּשִׁים בְּיוֹתֵר נִפְשוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וְכָל אֶחָד מְזַמֵּן לוֹ ה' יִתְבָּרַךְ לְאָכַל מֵאֲכָלִים הַשְּׂיִכִּים לְחֻלְקֵי נֶפֶשׁ רוּחַ נִשְׁמָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵז בְּדִי לְהַשְׁלִים נִפְשׁוֹ וְכו' וּלְפַעְמֵים אֵין לְאָדָם שׁוֹם חֶסֶד וְחֶסֶד בְּנֶפֶשׁוֹ רַק שֶׁעַל יְדֵי אֲכִילָתוֹ הוּא מְעַלָּה נִפְשׁוֹ מִשָּׁם, וְעַל יְדֵי זֶה מֵאִיר עַל נִפְשׁוֹ וּמְחִיָּה אֶת נִפְשׁוֹ בְּהִאָּרָה יְתֵרָה, וְכֵן בְּהַלְכוֹת תַּחֲמוּמִין ה, לֵג וז"ל: 'כִּי הָשֵׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁעַר בְּדַעְתּוֹ שֶׁבְּעוֹלָם הָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׁשֶׁת יָמִי הָחַל אֵי אֶפְשָׁר לִידַע מֵאֲלֻהוּתוֹ יִתְבָּרַךְ כִּי אֵם עַל יְדֵי כָּל הַצְמָצוּמִים הָאֵלֶּה שֶׁנִּתְלַבְּשׁוּ וְנִתְהוּוּ מֵהֶם כָּל הַדְבָּרִים שֶׁל הַבְּרִיאָה, דּוֹמֵם צוֹמֵם חֵי מְדַבֵּר וכו', וְעִיֵּין עוֹד בְּהַל' בְּרַכַּת הַרִּיחַ (הלכה ד, יא)].

חיות פנימית זו היא השכל שבכל דבר, ועבודת האדם היא להסתכל בו ולקשר עצמו לחיות פנימית זו, כלומר, שבשעה שהוא עוסק בו ידבק את מחשבתו באמונה זו שעשוי הוא מברר אותה ומעלה שעשועים למעלה, וכמובא בזהר 'כולהו במחשבה אתביררר.

[וז"ל בליקוטי הלכות (שם אות יד - יט): 'כִּי עֵקֶר תִּקּוּן הַשְּׂמִיךָ הוּא עַל

סידורים באישור הצנזורה הקומוניסטית

עצם הגשת בקשה להדפסה כזו. אך ר' ניאשקע בשלו; דווקא משום שהרשעים "הפרותורתן" - "עת לעשות לה'". הוא הגיש בקשה לראיון בפני ועדת הצנזור בעיר חרקוב - בירת הרפובליקה הסובייטית האוקראינית דאז, והמתין בציפייה דרוכה מהולה בחשש, להזמנה.

וכשזו התקבלה בביתו, החל מתגלב ללבו פחד: האם אלקי? או שמא לא אסכן עצמי בכניסה ללוע הארז? בלילה שלפני הראיון, ראה בחלומו את זקנו הקדוש מוהרנ"ת, כאשר הוא, ר' ניאשקע, ובן דודו איציקל, יושבים לפניו. מזג מוהרנ"ת יין מתוך בקבוק לגביע והגיש לשני נכדיו. כשהגיע תורו, הביט זקנו לעברו ואמר לו: "שתה ילדי! ה' יהיה בעזריך!"

ר' ניאשקע התעורר נפעם מן החלום. אין זאת, הרהר לעצמו, אלא שמרמזים לי כי אל לי לפחד. זכות זקני הקדוש מלווה אותי וה' יצליח דרכי.

לאחר תפילת שחרית, יצא לעבר תחנת הרכבת. מכרז ליווהו בלב כבד, וכשעזבה הרכבת את התחנה והוא בתוכה בדרכו לחרקוב, הפטירו כמה מהם בצער: "חבל שלא שמע לנו. מי ידע אם אינו הולך בדרכו שאין חזרה ממנה".

באותם ימים, סוחר ספרים מחסידי חב"ד, הרב גינזבורג שמו, המתין אף הוא לקבל אישור על הדפסת סידור קטן. כששמע מפי ר' ניאשקע על הבקשה שהגיש, הגיב ואמר לו: "מילא אני, שבכוונתי להדפיס סידור קטן, עם שחרית מנחה מעריב ומוסף בלבד, אצליח אולי לקבל אישור. אולם אתה שבכוונתך להביא לדפוס סידור עבה ועוד עם פסקי הלכות לזמני השנה - דומה כי אין סיכוי שיאשרו את הוצאתו לאור".

אך ר' ניאשקע, שהיה נתון תחת רושם החלום המופלא עם הבטחתו של זקנו הגדול, לא שת ליבו לדברים, ובהגיע תורו, נכנס והתייצב מול חברי הוועדה כשבדיו הספר. באותו רגע התרחש נס על-טבעי. ללא כל קשיים או דרישות וחקירות, חתמו הפקידים על מסמך הבקשה: "מאושר".

ידיו הרב גינזבורג, שהוועדה פסלה את הדפסת ספרו, היה מופתע לחלוטין מהצלחתו של ר' ניאשקע, נגד כל הסיכויים. גם חברי בטולטשין, נדהמו לראותו שב בריא ושלם ובפיו הבשורה כי הוועדה אישרה לו את ההדפסה. "אין זאת", אמרו, "אלא נס למעלה מן הטבע, זכויותיו הרבות וזכות אבותיו הקדושים עמדו לו ולא זו שחזר בשלום, אלא גם קיבל מהשלטונות הקומוניסטים אישור להדפסת ספרי הקודש!"

קר, בתוככי ממלכת הרשע, זיכה ר' ניאשקע את הרבים. אלפיים הסידורים שהדפיס והפיץ, כשהוא מצרף אליהם 'תיקון הכללי' שאותו לא הראה כלל למפקחי הצנזור - הצטרפו לעשייה הבלתי פוסקת שלו בהפצת יהדות בחשכת אותם ימים.

(ע"פ 'אוצר נחמני')

"מאושר!" - מילה אחת שנחתמה בידי פקיד הצנזור הסובייטי, עצרה את נשימתו של רבי ניאשקע.

לפני זמן קצר נכנס אל החדר כשהוא נושא עמו בקשה שנראתה כמעט בלתי אפשרית: לקבל אישור להדפסת סידור ובו פסקי הלכות לזמני השנה. בעולם שבו הדפסת ספר יהודי ללא רישיון עלולה לעלות לאדם בחירותו, ולעיתים אף בחייו, היה נדמה כי עצם העמידה מול ועדת הצנזור היא בגדר סיכון שאין לו שיעור.

והנה, ללא חקירות ודרישות וללא שאלה מיותרת, חתמו הפקידים על הבקשה: "מאושר".

רבי ניאשקע כמעט לא האמין למראה עיניו. רק הוא ידע מה עבר עליו עד שהגיע לדגע הזה. אך שעות ספורות קודם לכן עוד עמד בפניו ספק גדול: האם להיכנס לגוב האריות, או לסגת ברגע האחרון? אלא שבליהל הקודם, בחלומו, הופיע אליו זקנו הקדוש, מוהרנ"ת, והביט בו בעיניים אוהבות: "ילדי! ה' יהיה בעזריך!"

ועתה, כשהנייר המאושר היה בידו, התחוויר לו פשר החלום.

אבל כדי להבין מי היה אותו חסיד שהעז להגיש בקשה כזו בלב ממלכת הרשע, ומה הביאו להסתכן למען הדפסת ספרי קודש, עלינו לחזור מעט לאחור.

מאותם חסידים מופלאים אשר די בהזכרת שמם כדי לעורר בלב רגשי הערצה, היה החסיד רבי ניאשקע מטולטשין, הלא הוא רבי נחמן שטרנהארץ, ב"ר שכנא ב"ר דוד צבי ב"ר יצחק בן מוהרנ"ת. בתקופת שלטון הקומוניסטים מסר את נפשו להפצת יהדות מתוך סיכון עצמי גדול; בנה מקווה בעירי טולטשין, ייבא תשמישי-קדושה לתוככי רוסיה, עסק בצדקה וחסד, ודאג להחזקת נר התמיד בציון רבינו ולכל ענייני הקיבוץ באומן בראש-השנה.

בימים ההם אסר החוק הרוסי הדפסת ספר ללא רישיון הצנזורה הממשלתית. כך ביקשו הצוררים לגלגל דור שלא ידע מאומה על יהדות. מי שנתפס בהדפסה בלתי חוקית, נענש קשות. ראה ר' ניאשקע את החיסרון הזועק, והחליט להדפיס את הסידור 'דרך החיים' של הגאון רבי יעקב מליסא זצ"ל עם פסקי הלכות לזמני השנה.

כששמעו ידידיו על כוונתו, ניסו להניאו כשהם מזדהרים אותו שהוא עלול להיענש קשות רק על

איין בלעטל

אור העצה מה' לימוד היומיומי
בספה"ק 'ליקוטי מוהר"ן' ובספה"ק 'ליקוטי הלכות'

שבת קודש

ליקוטי מוהר"ן - נז.

בתחילת ההתקרבנות, הלב בוער עד אין סוף, וע"כ בהכרח לצמצם האש ולעשות כעין חלל הפנוי, כאילו אינו רוצה כלום ממש, ושם להתחיל להכניס איזה מחשבה טובה איך למעשה לעבוד את ה', וכך מתחיל לבנות מלכות ה' בליבו.

ליקוטי הלכות - דף י

בשעת אכילה ימשיך מחשבות קדושות של אמונת חידוש העולם, ויזהר מלחשוב באכילה מחשבות של טרדות צער הפרנסה, כי מחשבות אלו מחזקים את הכפירות בליבו.

יום ראשון

ליקוטי מוהר"ן - דף נז:

אחר שצמצם האור והכין כלים בליבו לגלות מלכות ה', אזי צריך להגדיל אור המלכות בליבו, עד שישב ויאיר מחדש אור ה' בתבערת הלב כמעט עד האור אין סוף. אך כיון שמתחילה כבר צמצם את האור בתוך ליבו, לכן עתה האור ישוב להאיר בהדרגה ובמידה בלי שישרוף אותו.

ליקוטי הלכות - דף יא

באכילת שבת מקבלת הנשמה מזון, באופן שיכול להרגיש איזה בחינה של רוח נבואה, לדמות בדעתו אמונת חידוש העולם שה' ברא יש מאין.

יום שני

ליקוטי מוהר"ן - דף נח.

אור ה' הוא הארה עליונה המושפע מלמעלה, אך בשביל שיהיה כלים לכך, מוכרח שיהיה התעוררות של רצון מלמטה, ולהמליך ה' מהמקום הנמוך ביותר ששם אין מאיר שום הארה מלמעלה, וככל שמתקן יותר ויותר את הרצון שיהיה רק מלמטה, כך ממילא יש כלים לקבל הארה מלמעלה.

ליקוטי הלכות - דף יב

כשמזכיר שמות צדיקים מעורר במחשבתו את האמונה שאותם צדיקים השאירו בעולם, וכיון שנכנס לאמונה ממילא יכול לשנות הטבע ולפעול ישועות.

יום שלישי

ליקוטי מוהר"ן - דף נח:

הצדיק עשה חלל בליבו ושם הבעיר האש מלמטה עד למעלה בצמצום המדויק במידה ובהדרגה. וכשאדם נכלל ב'לב' הצדיק ונאפה בליבו, אזי זוכה שגם בליבו יבער אש בהדרגה ובמידה, ולא אש ששורפת ומכלה את הרצון

לעבודת ה'.

ליקוטי הלכות - דף יג

התורה מגלה שיש 'כלליות העולמות', היינו שהאור בשמיים תלוי כפי עבודת בני העוה"ז, ושכני העוה"ז תלויים בשפע שבא מהשמיים.

יום רביעי

ליקוטי מוהר"ן - דף נט.

צריך מאוד להתחזק באמונה שיש בתפילה מתיקות עצומה, ואם אינו מרגיש, אין זה מחמת שחסר בתפילה, אלא מחמת פגם הברית שבעצמותיו שאינו מניח לו להרגיש המתקנות.

ליקוטי הלכות - דף יד

אין אחד שרוצה לחלוק לשם מחלוקת ממש, אלא שיש לו סברה שמחמתו בטוח בצדקתו, והעצה לכך היא שיבטל דעתו בידיעה שאינו מבין הכל.

יום חמישי

ליקוטי מוהר"ן - דף נט:

יש מלחמה ביצר הרע שלוחם לשבר התאוות, וכך עולה מ'טומאה' ל'טהרה'. אבל יש מלחמה שורשית, שמכניס במחשבתו אמת שהכל השגת ה', והאמת הזה היא 'קדושה', וכשיש 'קדושה' לא שייך כלל מציאות של 'טומאה'.

ליקוטי הלכות - דף טו

המחשבה נתקלקלה על ידי האכילה של אדה"ר, ושם נכנס בו יישות כאילו מבין ויודע, ולכן שעת האכילה הוא זמן בירור המחשבות, ובעיקר על ידי מחשבה של אמונה שיודע שאינו יכול להשיג הכל.

יום שישי

ליקוטי מוהר"ן - דף ס.

נרמזה לאדם שא"ל לצאת מתאוותיו, כאילו הם מחויבים להיות, ויש לו אף ראיות ליאוש הזה. והוא כמו האפיקורסים שיש להם ראיות שהעולם 'מחויב המציאות'. אך באמת העולם 'אפשרי המציאות' ואפשר לשבר כל התאוות, אלא שעשה דמיון כאילו הכל מוכרח להיות, בשביל שישאל ישברו את הדמיון הזה בעצמו ויבטלו הכל לה'.

ליקוטי הלכות - דף טז

אם יחשוב רק כמה שאין יודעים כלום מהשגת ה' אזי יכול להיות רשע ולהתרחק מה'. ולכן צריך יראה פשוטה - לדעת את ההשגה הפשוטה שה' עומד כנגדו אף שלא משיג את עצם גדולתו, וצריך מאוד להחשיב כל מחשבה של יראה מה' אפילו שהיא קטנה מאוד, כי רק זה הכלי להתבונן עד כמה אינו משיג בה'.

מושגים בתורה א'

אשרי תמימי

כמה גדולים מעשי ה' נפלאותיו וחסדיו עמנו, ואשרינו ומה טוב חלקנו, שבתמימות שהלכנו עם השם יתברך, גמל עמנו ונתן והביא לנו את תורתו תורת אמת, שאחזקה בשרשה ברום גבהי מרומים, שמאחדת עם דרך קבלת התפלות למעלה למעלה. כי קבלת התפלות הוא תלוי ברצונו יתברך לבד ובפנייתו אלינו ובחנינתו שחונן ומקבל את התפלה, ואי אפשר להסתכל ולהבין בשכל האנושי את מהות הענין התלוי ברצון ובחנינה שחונן השם יתברך את אשר יחון, אבל כאשר מסתכלים בתמימות למעלה למעלה, ויודעים, על ידי התורה עצמה, שהשם יתברך מקבל ברחמי התפלות, והתורה גורמת לזה, מתחזקת הראיה להשם יתברך והידיעה המאושרת והמקויימת בטוב חלק ה' אשר נתן לנו בתורתנו ובתפלתנו.

ידי שמקשרין החיצוניות אל הפנימיות, דהיינו כשמתפללין על השכל שיש בכל דבר שהוא עצם הפנימיות וכו', שהוא שרש הדבר וחיותו וכו', כי עקר השמירה בתקונה הוא שיתחבב על הדבר בעיניו היטב ולא יעלים עין ממנו, הינו שצריך להסתכל על השכל שיש באותו החפץ ולקשרו אל השכל והדעת האמתי שעל ידי זה עקר השמירה כנ"ל, וזה בודאי קשה על האדם, כי זה עקר המלחמה של האדם בזה העולם שלא יהיה נמשך אחר גשמיית הדבר, רק להסתכל על השכל שיש בכל דבר וכו', כי עקר חיות של כל העשירות וכל הדברים שבעולם הוא רק מהשכל והחכמה. וז"ל בהלכות דגים (הלכה ג, א) 'כי זה עקר פגנות האכילה, להעלות ולקשר דומם, צומח, חי אל פנינת מדבר. דהיינו להעלות ולקשר כל החכמות תחתונות להעלותם ולקשרם בלם אל שרשם דקדושה, שהוא חכמה האמתיות של התורה שהיא פנינת אדם שהוא שרש הכל, ועקר הוא האמונה שהיא עקר תקון וברור כל המאכלים, כי צריכין לידע ולהאמין שגם הטבע בעצמה הוא השגחתו יתברך והוא יתברך מחיה את כלם והכל מאתו יתברך, ועיין עוד בהלכות דיינים (הלכה ד, ד) שכל דבר נשלם על ידי שלשה חלקים, מחשבה אמונה ומעשה, שמקשר את מחשבתו לחיות האלוניות, וגם מאמין שהוא עושה בזה שעשועים לפני הש"ת, וגם עושה את מעשהו בכשרות על פי הלכה (וראה עוד להלן בענין חכמת אדם תאיר פניו שהבאנו לשון מוהר"ן בענין זה מהלכות גילוח ד).]

ודבר זה יש בו הרבה מאד דרכים ומדרגות לאין שיעור, כי על יסוד זה נבנו כל ספרי הצדיקים המיוסדים על הזוה"ק ותלמידי הבעש"ט, כולם סללו דרכים ופתחו נתיבות חכמה איך להסתכל בשכל שבכל דבר, וביותר בדברי רבינו שכמעט כל מאמר בליקוטי מוהר"ן ובליקוטי הלכות הוא דרך של שכל ומחשבה איך להסתכל על הבריאה כראוי.

[בגון בסימן ב מגלה שכל בעבודת התפילה, קדושת הברית, משפט, צדקה, שמירת המחשבה, לימוד התורה, בסימן ג מגלה שכל בעבודת הנגינה ושמיעתה, בתפילה לפני העמוד, והתורה בלילה. וכן בכל מאמר ומאמר סולל דרכים לפרטיהם ולפרטי פרטיהם, כמובא בהקדמת ספר ליקו"מ. ויש לדייק את הלשון איש הישראלי, ע"פ מה שבאר לשון זו במקום אחר (ליקו"ה סעודה ד, ז בשם רבינו) וז"ל: 'להיות איש ישראלי, דהיינו שיעלה מדרגא לדרגא, שהסתכל בשכל אינה שווה בכל זמן, כי תמיד צריך האדם להגדיל שכלו בפנימיות כל דבר, שיוכל להסתכל יותר בשכל שבכל דבר להתקרב על ידו יותר להש"ת, וגם אם נופל מזה לא ירפה מלהלחם להסתכל שוב ושוב בשכל שבכל דבר. ויש לבאר את כפל הלשון 'החכמה והשכל', שהחכמה היא עצם אר החכמה הנמשך בתוך הדבר שהוא החיות הפנימית שהש"ת מחיה אותו, אבל השכל הוא החלק שהאדם מכניס בשכלו, ומסתכל בו על העולם ועל המצוות, על התורה ועל התפילה, ועיין עוד בהקדמת הזוהר (דף ח.) על הפסוק 'ראשית חכמה וכו' שכל טוב לכל עושיהם' וכו', שהביא רבינו על אור החכמה המחיה את הבריאה, ושם מתבאר ששכל הוא זעיר אנפין].

ולהלך יודיע רבינו את הדרך איך לעשות ענין זה בצמצום הנכון השווה לכל נפש שבעולם.

מוגש כאן לראשונה באדיבות מכון מאירת עינים - פרויקט התורות הקצר - ביאורים.
לקבלת השיעורים המוקלטים על ליקו"מ סי' א' יש לפנות: yotamattar@outlook.co.il
לשמיעת השיעורים על התורות הנ"ל בקו היעודי בקול הלשון 036171116, באדיש בשלוחה 6, בלש"ק בשלוחה 5.

טענה: ליסטים אתם!..!

למה הנער שלי נמשך אל דברים לא טובים?

פעמים שאנו כועסים על הילדים או אפילו על עצמנו למה לילדים שלנו אין חשק ורצון אל התורה ושאר עניי קדושה, למה יש להם מידות רעות וכו'?

ופעמים שהנער מרגיש את שליטת כוחות הרע עליו, הוא צועק 'ליסטים אתם' איך אתה גונב ממני את היצרים שלי?! ואת הצעקה הזו הוא מעביר בלי משים לב אל מחנכיו: 'ליסטים אתם' כלומר איך אתם מפריעים לי להנות מהחיים, איך אתם גונבים לי את הנאותי.

◆ ◆ ◆

לא יועיל הרבה ללמד ולחנך רק שיש ה' בעולם והוא מנהיג את הכל, וצריך לשמוע בקולו ולקיים מצוות, כי לנער יש קושיה חזקה שמפריעה לו מאוד, 'אם הכל של השי"ת למה אם כן יש לי יצרים רעים והנאות הנוגדים את רצון השי"ת'.

שאלה זו בעצמה מפריעה גם לנו, אנו לא מספיק מבינים את היצרים שלו, ובאים עליו בטענה בחזרה, למה אתה לא מתנהג כראוי, הרי יש ה' בעולם?! למה לא נולדת צדיק?! ובשאלה זו יכולים אנו לעשות הרבה טעויות.

◆ ◆ ◆

והביאור לכך טמון ברש"י הראשון של התורה. שם נמצא יסוד היהדות. הרש"י פותח בשאלה, למה התורה מתחילה במעשה בראשית, ולא בהוראות המצוות לעובדא ולמעשה? אלא שהתורה רצתה ללמד אותנו מה נשיב לאומות העולם כשיבואו לטעון 'ליסטים אתם' איך אתם כובשים את ארץ ישראל, ולכן צריכים אנו להשיב להם 'בראשית ברא' - שהשי"ת ברא את העולם, וברצונו נתנה לאומות העולם, וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו.

ולכאורה עדיין לא מובן מה רש"י מתרץ בכך, כי למה התורה צריכה להתחיל דווקא עם המענה לגויים כשיאמרו 'ליסטים אתם', התורה יכלה לפתוח בהוראות המצוות, ורק בסוף להודיע לנו מה נשיב לאומות העולם כשיטענו 'ליסטים אתם'. אלא בהכרח שלא שייך להתחיל לקיים את התורה לפני שמבינים מה להשיב לגויים. כי היצר הרע עומד וטוען לאדם 'אתה גזלן' - איך אתה רוצה לסלק אותי וללחום בי, והרי אני בעל הבית על העוה"ז, הייתי כאן לפניך. וכשאין לנו תשובה לטענה זו, מה יועיל ללמד אותנו מצוות. ולכן צריך לדעת שה' ברא את העולם, וכל מה שנדמה שהיצי"ר הוא בעל הבית, זה מחמת שה' נתן לו רשות לשלוט, ועכשו הוא רוצה שאנו נקח את העולם ממנו ונקדשו.

וזה התשובה לנער המתמודד, כשטוען שאנו גונבים לו את ההנאות הטבעיות שלו, כי כך ה' עשה שבהתחלה יהיה שליטה ליצר הרע, אבל עתה ה' רוצה שייחלם בהם. אך לפני שאומרים זאת לנער, יש לנו בעצמנו המחנכים וההורים, להפנים את התשובה הזו, שאנו נבין גם, למה יש לנערים יצרים נוראיים כאלו, ולא נבוא אליהם בטענות למה הם נמשכים לשטותים, כי באמת ה' נתן רשות ליצי"ר לשגוע אותם, ורק מתוך הבנה זו יכולים אנו להתחיל ללחום ביצי"ר. (ע"פ ליקו"מ סי' ע"ח, וליקו"ה ביהכ"נ ה')

לדעת מכוחו

אבל באמת זה אחד מעיקרי תורת הצדיק, לידע שאין השי"ת מביא לאדם נסיון שאינו יכול לעמוד בו, ובוודאי יכול לעמוד בנסיון זה, ואם עבר עליו מה שעבר לא יהיה אכפת ליה כלל, אלא כעת יתחזק לעמוד מכאן ולהבא במלחמה זו, ובוודאי יכול לנצח בה.

להט החרב

אחד הפגמים הנוראים שבעולם היה חטא עין הדעת, אחר חטא זה נתגרש האדם מגן עדן, בפרשתנו אנו רואים שכדי להרחיקו מעץ החיים העמיד השי"ת בדרכו את הכרובים ואת להט החרב המתהפכת.

בפשטות באו מלאכי חבלה אלו ולהט החרב כדי שלא יוכל לשוב לגן עדן ולאכול מעץ החיים, אבל ברש"י אנו רואים לשון נוראה 'ולה להט לאיים עליו מליכנס עוד לגן', וכן הוא במדרש אגדה 'והניח שם להט החרב המתהפכת, וכשיראה אדם הלהט יפחד ויחזור לו'.

כלומר, אף על פי שאדם הראשון גורש מגן עדן עדיין היה יכול לשוב לשם, אם היה מתעורר ומתגבר על המניעות וחלישות הדעת, בוודאי היה ממשיך סייעתא דשמיא לשוב לגן עדן, כי להט החרב המתהפכת לא היתה אלא לאיים עליו שלא יתחזק בכל כוחו לשוב לשם.

וכמו שכתב רביז"ל בשיר נעים 'תִּחַזֵּק וְיִתְחַזַּק, וְאַל תִּהְיֶה כְּפִיל הַגָּדוֹל וְכִגְמָל אֶפְלוֹ פֶּשַׁם שִׁיחֵהוּ בְּחֻטְמוֹ הַעֲכָבֵר לֹא יָבֹעַט בּוֹ. וְכָל זֶה מִחֻמַּת שְׁטוּת שְׂאִין יוֹדֵעַ מִכֹּחוֹ'.

ברוך ה' זכינו כולנו יחד לתיקונים הנוראים הנמשכים בימי תשרי הק', ובפרט מי שזכה להיות על ציונו הק' ונכלל בקיבוץ הנורא של הצדיק בימי ראש השנה.

אחד הכוחות העיקריים שאנו זוכים לקבל מרבינו אנו למדים ממעשה בן המלך וכן השפחה שנתחלפו, כמובא שם שעיקר תקון בן המלך שנתחלף בבן השפחה ובזה נפל למקום שנפל, הוא כשלמד את החכמה להבין דבר מתוך דבר, ובזה הבין שהוא יכול לנצח את המלחמה.

כמובא שם במעשה 'והבן מלך האמת, מאחר שנעשה מבין דבר מתוך דבר, היה הולך שם אצל שער המדינה הנ"ל, והבין, שהוא באפשר שיחגר מתניו לזה להחזיר להמדינה שם הראשון, כי כבר נעשה מבין דבר מתוך דבר, על כן הבין שהוא באפשר. אף על פי שעדיין אינו יודע איך ומה, איך יוכל לעשות זאת, אף על פי כן, מאחר שנעשה מבין דבר מתוך דבר, על כן הבין, שהוא באפשר'.

דבר זה הוא אחד מעיקרי מלחמת היצר, ומגדולי הכוחות שאנו מקבלים מהצדיק, איש לפי ערכו, שלא ליפול להסתת היצר הפורש לרגליו את רשתות האיוש ומסיתו ליפול בתוכה בהזכירו לו את הפעמים שכבר לא עמד במלחמה זו, ומתוך כך מחליש את דעתו שלא ילחם בכל כוחו לעמוד בה, באמרו 'הלא בין כך אתה עומד ליפול, אז למה לך להלחם כל כך'.

עומק הפרשה

למצוא את היום שבתוך הלילה

וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד:

הקשו המפרשים שלכאורה היה לו לכתוב יום ראשון, וכמו בכל הפסוקים דלהלן 'יום שני' 'יום שלישי' וכו', ובאור במדרש (ראה ליקוט תהלים תתלו ועוד) שעל כן תפס לשון זו לרמז בו שגם באותה העת היה השי"ת יחיד בעולם (וכן איתא ברש"י ועוד).

אכן בפנימיות לשון זו דרשו בזוה"ק (בראשית כ:) שתיבת אחד רומזת לשלשה עשר מדות של רחמים העולים בגימטריא 'אחד', ברחמים אלו כלל השי"ת את הלילה ואת החושך ביום, וכמו שדרשו חז"ל (פסחים פח.) שלשון זה מרמז על קיבוץ גלויות שנאמר בו 'ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדו ושמו להם ראש אחד' (הושע ב, ב).

בדרך עבודה מבאר זאת רבי נתן, כי באותו היום ברא השי"ת שני הנהגות שונות הסותרות לכאורה זו את זו, הנהגת היום והנהגת הלילה, הנהגת היום בו מאירה לאדם השגחת ה', הוא מרגיש ורואה את אהבת השי"ת לבנו יחידו אשר אהב, אך לעומת זאת ברא השי"ת הנהגה הנקראת לילה, הנהגה בה מולך השי"ת את האדם בדרך חושך ואפילה, לעין חיצונית לא ניכרת כל כך השגחת השי"ת ואהבתו, עולים בקרבו כל מיני מחשבות של ריחוק וכעס כביכול השי"ת כועס עליו ואינו חפץ בו ובעבודתו, עד כי "ערבה כל שמחה" (כמו שדרשו חז"ל שמו"ד פקודי נב, ה).

אכן גם הנהגה זו ברא השי"ת לתכלית זו, כדי לגלות את אחדותו באופן פלאי ונסתר, כי באמת השי"ת הוא נעלם וגבוה למעלה מכל הבנה ודרך הנהגה ואינו מצטמצם בדרך זו או אחרת בלבד, לא רק בדרך של גילוי ולא רק בדרך של הסתרה, ולכן הוא בורא בכל רגע דרכים שונות ופלאיות שרק הוא לבדו יכול להבין איך הוא מעלה מתוכם את כבודו בבריאה ומביא אותנו אל תיקונינו ולתכלית ישועתנו.

דווקא בימים אלו בהם "חושך יכסה ארץ וערפל לאומים" (ישעיה ב, ב), ואיננו רואים את השגחת השי"ת על עמו בדרך האבה וחיבה, דווקא בהם עלינו לחזק ביתר שאת את החיפוש והאמונה 'כי הוא לבדו הוא', 'ומנהיג לכל הברואים ועשה ועושה ויעשה לכל המעשים', ויותר מזה עלינו לגלות דווקא מתוך החושך וההסתרה כי גם הנהגה זו היא הנהגת האב הרחמן הגומל חסדים טובים לעמו ישראל בלי הפסק וגבול, וגם אם יש מצבים זמניים ומקומות שבהם איננו יכולים להבין ולראות את מדות הרחמים הנעלמות בהם עלינו להתחזק באמונת אומן לעורר שוב ושוב את נקודת האמונה, שהשי"ת טוב ומטיב לכל, וכולו טוב בתכלית הטוב. על ידי הסתכלות זו נזכה להשרות את שכינתו בתוכנו ולהביאנו אל הטוב הנגלה עד שיתקיים בנו סיום הפסוק "ועליך ירח ה' וכבודו עליך יראה", במהרה בימינו אמן ואמן. (ע"פ ליקו"ה הל' פריקה וטעניה ד, ג)

◆ מזל טוב! אלפי ישראל המרוויח צמאונם בלימוד ספרי רביה"ק ותלמידיו זיע"א בסדר "הדף היומי" בליקוטי הלכות, סימיו בימים האחרונים את חלק א', והחלו בחדווה בכרך ב'. אחי יקר! החל גם אתה להרוות את נפשך עם "הגן עדן של ה' יתברך בעצמו" (כדברי מוהר"ת על הליקו"ה, וכנראה בחוש) ועלמך תראה בחיך!

◆ בְּשׁוּרָה טוֹבָה תִּדְשֵׁן עַצְמְךָ: ארגון ההדפסה וההפצה "תורת הנצח" המשיק משאבים מרובים להדיר ולהאדיר את ספרי רביה"ק ותלמידיו זיע"א ולהפיצם במחירים מסובסדים, מודיעים בשמחה רבה על הוצאה חדשה ומפוארת לספרי "אוצר היראה", המהווים תמצית מעשית מספרי רבינו ובעיקר מליקוטי הלכות ומסודרים לפי נושאים, ובכל יוכל כל מבקש ה' למצוא את דעת ואור בקלות כראוי. הפצה ראשית: 0534133222.

◆ "מדוע אֵינכם עוֹשִׂים נְשׁוּתֵיכֶם חֲסִידוֹת?"! אחר ההצלחה הגדולה בעבר והביקוש העצום כעת, יתקיים א"ה בימים ט"ו - חשוון, במלון גלי תמר באשקלון - ימי חזקו והתחדשות באור רבינו הק' מלאי שמחה ועוצמה לנשות ברסלב, הכוללים: הרצאות מרתקות ומגוונות, פעילויות מיוחדות, תוכניות שמחה, ובהשתתפות גב' לפקוביץ (אמו של ר' חיים איצ'ה ז"ל) ועוד רבות. ארוחות ברמה גבוהה בהשגחת בד"ץ העדה"ח. הסעות ושטרפיה למעוניינות. מחיר לאחר סבסוד: 850 ₪. לפרטים נוספים ולהרשמה, צפון: 0533134422. מרכז וי-ם: 0583237752.

יור ע"י מכוני עלה לתרופה
בכל עניין או להצטרפות למנויים בדוא"ר:
A028080148@GMAIL.COM

מקס או הודעה קולית: 02-8080148
במקרים מיוחדים: 053-3175211 | 054-8591448
המערך נסגרת מדי יום ראשון בשעה 19:00
לתרומות ורישום נכח נצח: עולה לתרומה, בנק
מדינת ישראל, סניף 725, חשבון: 36645.

החיזוק השבועי

בפרשת עתה בארץ הגלות שבמקטע אין יום שאין צדדו מרבה מחברו ח"ו, והפירוש דחוקה מאד והבעל דבר מתפשט על כל אחד ואחד לארץ וליהב והמחלקת והקטגוריה והקטגוריה והקטגוריה מתרבה בכל פעם, וכל מה שרוצים להתחיל לצאת ממה שצריכים לצאת ולהתקרב לאיזה עבודת ה' אין מניחין אותו ומתקנין בו יותר ח"ו ומעצם רבוי המניעות אין יכולין לפתח פה לפרש שיחתו לפני יתברך.

על-כן צריכין לילה בדרך זה מאד שבכל פעם בבואו לפרש שיחתו לפני ה' יתברך או להתקרב לאיזה דבר שבקדושה יזכיר את עצמו רבוי המנוחות והקדושים שעשה ה' יתברך עמו מעודו עד היום הזה. ועי"ז יתחזק לבבו לבטח בה' שישימע תפלתו גם עתה ועי"ז יוכל להתקרב אליו יתברך ולפרש לפני שיחתו כראוי כנ"ל: (ליקוטי חלכות כלאי בהמה ד, ד)

יהלום

בשאיין האדם מסתפל

על התכלית,

למה לו חיים:

(ליקוטי מוהר"ר רסח)

עבר חודש תשרי וכמעט שלא נודע כי באו אל קרבנה?

אחד מהטעויות הגדולות בעבודת ה' שאדם רוצה להרגיש כל הזמן את הדביקות בה' כמו שהרגיש באיזה רגע של התעלות בראש השנה, יום כיפור או סוכות ושמחת תורה.

זה טעות, כי ה' אינו חפץ בכך. ה' רוצה לחיות עמו יחד בכל מיני מצבים. כמו בשלום בית, שעיקר השלום בית נמדד דווקא בימים האפורים, בימים הפשוטים בהם אין משהו מיוחד בבית, אך בכל זאת חיים בפשיטות בשלום ואהבה. כל הבעיות בבית מתחילות כשרוצים תמיד להרגיש התרגשות עצומה משמחת החתונה וכו', ואז יש הרבה אכזבות שהם בעצמם הסיבה הגורמת לפירוד.

וכי צריך להתיראש מלחיות חיים של רוממות ודביקות?

לא אמרנו לחיות 'סתם', להיפך, יש מצווה לעורר האהבה דביקות נעימות ושמחה, אך לא לצפות דווקא להנאות והרגשות מיוחדות, אלא להרגיל עצמו 'להנות' הנאה פשוטה, הנאה של נעימות פשוטה מעצם הקשר

הלכה פסוקה

מאת הרה"ג ר' שמעון אנשין שליט"א / מו"צ בעיר בית שמש יצ"ו

דיני 'משיב הרוח', שבת ערב ר"ח, סכך.

שבת, יאמר בברכת המזון רק יעלה ויבוא.
- אבל מי שלא אכל כלל אחר השקיעה או צאת הכוכבים, או אפילו אכל שאר דברים ולא לחם, או שאכל לחם בשעור של פזית לחם ביותר מכדי אכילת פרס - יאמר בברכת המזון רק 'רצה'.

שמירת הסכך וד' המינים

א. זה לשון המשנ"ב (תולדות כד): אסור לדרוך לפסע על עצי הסכך, ועל פן יש למחות באנשים שאורקים אחר סכות את עצי הסכך בחזקו במקום שרבים רגילים לפסע עליהם. עכ"ל. ומלבד שמכשילים בזה את הרבים שאינם יודעים להזהר, גם מצערים בכך את הנזקרים בזה ברבוי הדרך. ופשוט הדבר שאף פאטר בעליהם עבר על האסור האמור לעיל והניחום במקום הלוח הרבים, מכל מקום אין בזה בכדי להתיר לאחרים את הדריכה עליהם.

ב. שמירת ארבעת המינים בבית. מובא בספרים הקדושים שראוי לשמור בבית ועל ידי זה יצא מכל צרה. וגלגלי ההושענות ידועים דברי רביז"ל שמועיל לשמירה בדרך. ועל פן מהנכון שלא לזרקם ולא לגנום כלל אלא לשמורם בבית. וגם לא לשרפם בשופת חמץ, כי לפה להפסיד השמירה. וכדי לצאת ידי חובת מנהג זה, אפשר להשאיר את הד' מינים משנה זו ולשורף את אלו משנה שבערה.

א. הנזכר לפני ונאמן אתה, יאמרנו שם. אמנם אם הוא באמצע ענין, כגון בין 'מקדים' אמונתו' ובין 'לישני עפר' - יסיים מקדים את הענין.
ב. הנזכר לאחר שאמר ונאמן אתה, אם עדין לא אמר ברוך וכו' בסיים הברכה - יאמרנו שם ויתחיל שוב ונאמן וכו'.
ג. הנזכר לאחר שאמר ברוך אף עדין לא אמר את השם - יאמר משיב הרוח וכו' ונאמן אתה וכו' ברוך וכו' (אמנם ראה במשנ"ב דרשו 27).

ד. הנזכר לאחר שאמר כבר את השם - יסיים הברכה ומשיב הרוח, ואינו צריך לחזור.
ה. הנזכר בשהתחיל כבר 'אתה קדוש' או בברכה אחרת - ימשיך הלאה ואינו צריך לחזור.

שבת ערב ראש חודש

מי שאכל בסעודה שלישית לחם אחר השקיעה או צאת הכוכבים - נחלקו הפוסקים ב'סימן קפח' האם צריך לומר בברכת המזון 'רצה' או 'יעלה ויבוא' או שניהם. וכן:
- נכון מאוד לא ללכלל לחם בסעודה שלישית אחרי השקיעה.
- ומי שאכל אחר השקיעה לפני צאת הכוכבים - האומר רק 'רצה' יש לו על מה לסמוך.
- ומי שאכל אחר צאת הכוכבים, בין אם יאמר רק יעלה ויבוא ובין יאמר רצה וגם יעלה ויבוא. יש לו על מה לסמוך. ואף אם יאמר רק 'רצה', אין מוחים בידו.
- אמנם מי שהתפלל מעריב לפני

האם אומרים הגשם ב'קמץ' או הגשם ב'סגול'?

זה דבר ברור ש'גשם' מנקדים בסגול, אמנם כלל ידוע הוא ב'קמץ' הלשון, שהרבה מן התבואות נקראים ב'סוף פסוק או איתנהתא, אזי נקרא נשתנה. כמו: 'ירושלים' או 'מצרים' שנקראו שולחם הוא עם 'פתח' תחת הלמ"ד או ה"ר"ש, ואולם נקראים ב'סוף פסוק, אזי נקראו שולחם הוא עם 'קמץ'.

ולענינו אם 'משיב הרוח' ומוזריד הגשם היא באמצע ענין - דבר ברור שצריך לומר הגשם עם 'סגול', אבל אם מקומה היא בסוף הענין, צריך לאמרו עם 'קמץ'. אך מתכן הדברים אין הוכחה האם 'משיב הרוח' ומוזריד הגשם נמצאת בסוף ענין או באמצע. אכן כל עוד ואין לנו הוכחה ברורה שמקומה נמצאת בסוף פסוקה - הדבר ברור שאין לשנות את הנקוד המקורי שהוא עם 'סגול' לנקוד עם 'קמץ'.

ולפי האמור יש לומר 'הגשם' עם הנקוד המקורי, והינו עם סגול! וכן דעת רב הפוסקים, וכן היא הגדרה בכל הסדורים הישנים. ודע שהוא הדין גם לגבי 'מוזריד הטל', שיש לומר תבת הטל עם 'פתח' ולא עם 'קמץ'.

השונוע לומר משיב הרוח ומוזריד הגשם (שו"ע קיד, ג, ו, משנ"ב וביה"ל שם). לתשומת לב, הנאמר להלן הוא רק למנהגינו שאומרים בקיץ 'מוזריד הטל'.